RPAS Finland ry

Lausunto

Asia: HE 261/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain 128 ja 197 §:n muuttamisesta

RPAS Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

RPAS Finland ry on Suomen ammattidroneyhteistön edunvalvontajärjestö. Lausumme vain CIS ja U-space osalta.

Lausunnonantajan lausunto

4.1 on hyvä, ja pidämme edelleen esitystä hyvänä ja perusteltuna.

4.2:ssa arvioidaan että viranomaisjärjestelmien toteuttaminan maksaisi 200-500t eur vuodessa. Haarukka on optimistinen. RPAS Finland arvioi, että 500-1500t eur vuodessa olisi realistisempi haarukka, jos siihen sisällytetään sekä CIS että U-space palveluntarjonta. RPAS Finland toteaa, että ala keskusteluissa ovat sekä ANSP:t että ammattimaiset dronetoimijat todenneet, ettei ole todennäköistä että käyttäjämaksuja voida merkittävästi periä ensimmäisen viiden vuoden aikana. Esimerkkinä toimikoon Ruotsi, jossa valtio päätti rahoittaa Luftfartsverket 150 MSEK viiden vuoden määrärahalla, jotta voidaan perustaa CIS sekä LFV toimia U-space palvelutarjoajana. Tämä vastaisi noin 3M EUR vuosittain.

6.2 Olemme tyytyväisiä, että lausuntomme on tarkasti huomioitu ja sisällytetty

Aiempi lausunto

Pidämme lakiesitystä hyvänä ja selkeänä. Haluamme nostaa esille muutaman asian.

- Tuemme ehdotusta, että CISP voi olla yksi tai useampia.

- 11d perusteluihin toteamme, että kuulemisprosessiin U-space ilmatiloja perustettaessa on 2021/664 §18f mukaan kutsuttava ei pelkästään ilmailutoimijoita, vaan myös esimerkiksi relevantteja luonnosuojeluviranomaisia ja kaupunkia/kuntia. Itse lakiehdotuksen 11d emme esitä muutosta, koska se ei ota kantaa kuulemisprosessiin, jota tullaan valmisteilla olevassa EASA AMC/GM soveltamisohjeessa ohjeistamaan tarkemmin.

- 115a Toteamme, että eräs CIS palvelu on dynaaminen ilmatilatieto ja ilmatilarajoitukset . CIS tietojen on myös 2021/664 mukaan oltava saatavana koneluettavassa muodossa. Näemme, että tämä myös koskee kaikki NOTAM tiedot, jotka koskevat U-space ilmatiloja. Tällä hetkellä NOTAM tietoja ei ole Suomessa kattavasti saatavana koneluettavassa muodossa. Se, että NOTAM ilmoitus on sähköisesti saatavana tekstitiedostona ei tee siitä koneluettavan. Koneluettava tarkoittaa, että tiedot ovat määrämuotoiset ja tässä muodossa, että täyttävät NOTAM standardin vaatimukset niin, että tietoja voidaan virheettömästi siirtää järjestelmästä toiseen.

- Pidämme 115a perusteluissa viittaukset ITS-direktiiviin tärkeänä. Tällä hetkellä dynaaminen ilmatilatieto ei ole kattavasti, avoimesti ja edullisesti saatavana, joten multimodaalisuutta ja uusia digipalveluita on hankala toteuttaa ilmailun osalta. Se, että U-space ilmatiloissa asetetaan CIS-perustietoja koneluettavaan muotoon on hyvä edistysaskel, mutta samalla toteamme, että tässä tarkoitettuja CIS tietoja pitäisi olla yhtä helppo saada koko Suomen alueelta kuten esimerkiksi raide- ja julkiliikenteen. Pyydämme, että LVM huomioi tätä viimeistään seuraavaan ilmailulakiuudistukseen.

- On hyvä, että U-space ilmatilojen käytöstä voidaan periä käyttömaksuja. Huomautamme, että valtaosa U-space ilmatilojen käyttäjiä jotka lennättävät dronejaan näköyhteyden sisällä (VLOS) eivät millää tavalla hyödy U-space ilmatilasta; päinvastoin. Valtavirralle U-space käyttäjille, U-space vaatimukset tulevat uutena ns. pakkopullana joka vain hidastaa ja hankaloittaa dronelennätystä. Referenssit muista Euroopan maista näyttävät että vielä vuosia eteenpäin U-space palveluita pitää tarjota ilmaiseksi VLOS-loppukäyttäjille, jotta voidaan parantaa U-space palveluiden käyttöastetta. RPAS Finland ry arvioi, että Suomessa on 50 - 100t dronekäyttäjää, josta noin 20t tietojemme mukaan ovat suorittaneet dronekoulutuksen perustason. Siten 2019/947 asetuksen noudattamisaste on Suomessa arviomme mukaan 20-40%. Jos U-space käyttö on kovin hankalaa tai maksullista, voimme odottaa ettei sitä kovin monta harastajaa sitä tule johdonmukaisesti käyttämään. Varsinaiset hyötyäjät ovat ammattilaiset jotka voivat lennättää näköyhteyden ulkopuolella tai muuten rajoitetussa ilmatilassa, kuten lentoasemien läheisyydessä. Tämä käyttäjäryhmä lienee alkuvuosina kuitenkin verraten pieni (alle tuhat maksavaa käyttäjää), joten käyttömaksujen kohdistaminen pelkästään heille ei liene realistista. Esitämme, että U-space perustamisvaiheessa ja alkuvuosina voidaan myös osarahoittaa julkisin varoin, kuten rautateitä ja maanteitä.

- Tuemme VTT esitystä erillisten U-space tutkimus- ja kokeilualueiden perustamismahdollisuudesta.

Markku Roschier
RPAS Finland ry